

Crna Gora
Ministarstvo rada, zapošljavanja
i socijalnog dijaloga

Broj:

Rimski trg
81000 Podgorica
Crna Gora
www.gov.me/hr

28. januar 2025. godin

SEKTORSKA ANALIZA
za utvrđivanje predloga prioriteta od javnog interesa i potrebnih sredstava
za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija
iz Budžeta Crne Gore u 2026. godini

Sektorska analiza se sačinjava na osnovu strateških i planskih dokumenata odnosno propisa u odgovarajućoj oblasti od javnog interesa uz konsultacije sa zainteresovanim nevladinim organizacijama, i predstavlja osnov za utvrđivanje prioriteta i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz državnog budžeta u narednoj godini, u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama. Sektorska analiza se priprema u tekuci godini za narednu kalendarsku godinu radi blagovremenog planiranja visine sredstava koja će biti opredijeljena na pozicijama ministarstva nadležnih za oblasti koje Vlada utvrdi kao prioritete za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija. Analiza će poslužiti i za pripremu javnih konkursa za raspodjelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti koja će biti utvrđena kao prioriteta.

1. OBLASTI OD JAVNOG INTERESA U KOJIMA SE PLANIRA FINANSIJSKA PODRŠKA ZA PROJEKTE I PROGRAME NVO
1.1. Navesti u kojim oblastima od javnog interesa (iz člana 32 Zakona o NVO) iz nadležnosti ministarstva planirate finansijsku podršku iz budžeta
za projekte i programe NVO:

☐ socijalna i zdravstvena zaštita	☒ razvoj civilnog društva i volontizma	☐ zaštita životne sredine
☐ smanjenje siromaštva	☐ evroatlantske i evropske integracije Crne Gore	☐ poljoprivreda i ruralni razvoj
☐ zaštita lica sa invaliditetom	☐ institucionalno i vaninstitucionalno obrazovanje	☐ održivi razvoj
☐ društvena briga o djeci i mladima	☐ nauka	☐ zaštita potrošača
☐ pomoć starijim licima	☐ umjetnost	☐ rodna ravnopravnost
☐ zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava	☐ kultura	☐ borba protiv korupcije i organizovanog kriminala
☐ vladavina prava	☐ tehnička kultura	☐ borba protiv bolesti zavisnosti
☐ druge oblasti od javnog interesa utvrđene posebnim zakonom (navesti koje):		

2. PRIORITETNI PROBLEMI I POTREBE KOJE TREBA RIJEŠITI U 2026.GODINI FINANSIRANJEM PROJEKATA I PROGRAMA NVO

2.1. Navesti prioritete probleme u oblasti(ma) iz nadležnosti ministarstva koji se planiraju rješavati finansiranjem projekata i programa nevladinih organizacija. Opis problema obrazložiti koristeći konkretne mjerljive pokazatelje trenutnog stanja i željenog stanja odnosno istraživanja, studija, i drugi dostupni statistički podaci.

Opis problema:

Volontiranje predstavlja aktivnost koja se obavlja dobrovoljno, bez naknade, s ciljem pomaganja zajednici i/ili podrške određenim društvenim ciljevima. Volonteri doniraju svoje vrijeme, vještine, znanje i energiju da bi podržali organizacije, projekte ili ljude, a često su motivisani željom za društvenom odgovornošću, učenjem novih vještina, kao i željom da se napravi pozitivan uticaj u zajednici. Volontizam mladima omogućava sticanje korisnog iskustva, vještina i kompetencija za lični, obrazovni, društveni, kulturni, građanski i profesionalni razvoj, čime se poboljšava njihova zapošljivost i podržice aktivno građanstvo.

Volonterski servis predstavlja poseban oblik organizovanja volonterskih aktivnosti, u kojem se volonteri angažuju da pomognu zajednici, organizacijama/udruženjima/fondacijama ili pojedincima. Postoje različiti oblici volonterskih servisa koji volontere mogu angažovati u okviru državnih, lokalnih ili međunarodnih programa. Volonterski servis može osnovati pravno i fizičko lice koje se ne bavi profitabilnom djelatnošću. Sredstva za osnivanje i rad volonterskih servisa obezbjeđuju se iz sredstava osnivača, donacija, poklona i drugih izvora.

U Crnoj Gori postoji nekoliko problema kada je riječ o razvoju volontizma. Ograničene su mogućnosti za volontiranje i nedovoljno je razvijen sistem za jačanje volonterskih vrijednosti poput empatije, solidarnosti, društvene odgovornosti, saradnje i brige za opšte dobro. Trenutna nacionalna legislativa nedovoljno utiče na afirmaciju volontizma među populacijom, a naročito mladi ne volontiraju u dovoljnoj mjeri.

Razvoj kulture volontizma potrebno je započeti još u adolescentskom dobu, te je neophodno uvođenje programa volontiranja u osnovnim i srednjim školama, kao i na fakultetima. Neophodno je pružiti podršku inicijativama mladih za sprovođenje volonterskih aktivnosti na državnom i lokalnom nivou. Razvoj kulture volontizma podrazumijeva i organizovanje informativnih kampanja o prilikama za volontiranje u Crnoj Gori i inostranstvu. Dodatno, potrebno je podsticati volontiranje mladih kreiranjem seta povlasica za registrovane volontere/ke. Takođe, potrebno je organizovati volonterske aktivnosti za mlade, prikupljanje pomoći za ugrožene, kulturne i sportske događaje, rad na očuvanju prirode i slične aktivnosti koje podstiču građansku uključenost.

Trenutno u Crnoj Gori postoji nekoliko strateških dokumenata koja tretiraju oblast volontizma, a takođe je i sprovedeno nekoliko istraživanja na ovu temu.

Nacionalna *Strategija održivog razvoja do 2030. godine*, u okviru tematske cjeline *Društveni resursi - Podrška vrijednostima, normama i obrascima ponašanja značajnim za održivost društva*, a *Strateškog cilja 2.1 Stimulisati aktivan odnos ključnih aktera prema održivosti razvoja*,

predviđa Mjeru 2.1.7 Podržati artikulaciju interesa građana kroz djelovanje nevladinih organizacija i neformalnih grupa. DG 16, u okviru koje je prepoznata podmjera 2.1.7.5 Podsticati građanski aktivizam kroz razvoj i podršku volontiranja i unaprijediti relevantan zakonodavni okvir za volontizam. Ova podmjera se namjerava ostvariti povećanim brojem građana koji volontiraju.

Do usvajanja Strategije razvoja volontizma 2025-2029 s Akcionim planom 2025-2027, u Crnoj Gori ovu temu tretira Strategija saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026. U ovoj Strategiji, osim unapređenja postojećeg normativnog i institucionalnog okvira za rad nevladinih organizacija i unapređenja kapaciteta javne uprave za saradnju sa NVO sektorom, kao u većini prethodnih strategija, predstavljen je set novih aktivnosti, koje se odnose na digitalizaciju postupka za registraciju nevladinih organizacija, objavljivanje svih podataka o radu i njihovom finansiranju, stvaranje uslova za finansiranje resursnih centara, posebno volonterskih centara, poziva za inovacije u nevladinom sektoru i zapošljavanje mladih u ovom sektoru, kojima se određuje drugačiji pristup daljoj saradnji i stvaranju nevladinog sektora kao snažnog partnera države u procesu kreiranja javnih politika, pristupa Crne Gore Evropskoj uniji i kvalitetnijem pružanju usluga građanima.¹

Strategija za mlade 2023-2027, obrađuje nekoliko značajnih oblasti koje su u vezi s javnim politikama koje se odnose na mladu populaciju: neformalno obrazovanje, razvoj kompetencija mladih i volontiranje, omladinski rad i omladinski servisi, participacija i demokratske vrijednosti, informisanje, zaštita podataka i medijska pismenost, slobodno vrijeme, mobilnost mladih, polarizacija u društvu, te zdravlje i odrastanje. Strategija u Mjeri 2.4 predviđa unapređenje uslova za razvoj volontizma. Kako bi se obezbijedilo da mladi razvijaju vrijednosti empatije, solidarnosti, saradnje i brige za opšte dobro, potrebno je unaprijediti uslove za razvoj volontizma, odnosno podstaći i podržati mlade da volontiraju u velikom broju. Kako bi se to postiglo, potrebno je, prije svega, unapređenje zakonskog rješenja o volontiranju, odnosno ubrzanje procesa rješavanja izazova u zakonskim okvirima koji se tiču volontiranja i afirmisanje volontiranja među mladima.²

Istraživanje o potrebama mladih koje je sproveo Defacto Consultancy uz podršku UNICEF-a i Ministarstva sporta i mladih, govori da je procenat mladih djevojaka i mladih muškaraca u Crnoj Gori koji aktivno volontiraju 3,9%, dok 68% mladih nikad nije volontiralo.³ Razvijanje, uspostavljanje i unapređenje volontizma i volonterskih servisa je važan faktor u stvaranju solidarne i odgovorne društvene zajednice u Crnoj Gori.

Volontizam je izuzetno koristan, kako za samog volontera/ku tako i za cijelu zajednicu. Mladi koji volontiraju stiču nove vještine i nova iskustva, daju veći smisao svom slobodnom vremenu, ostaju aktivni, šire svoje kontakte, što im kasnije može pomoći na tržištu rada. Iako brojke sugerišu da je volontiranje prisutno među mladima, dodatno osnaživanje mladih da stiču volontersko iskustvo koristiti kako njima tako i zajednici.⁴

Istraživanje i procjena lokalnih politika koje se odnose na mlade i potrebe mladih u 15 lokalnih samouprava, koje je sproveo UNDP 2022. godine, ukazalo je na značajnu pasivnost mladih ljudi u brojnim oblastima. Prisutni su problemi nerazumijevanja potrebe za mnogo intenzivnijim

¹ Strategija saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026, Ministarstvo javne uprave, 2022, str. 4.

² Ministarstvo sporta i mladih, Strategija za mlade 2023-2027, str. 68

³ Defacto Consultancy (2023) „Analiza potreba mladih - prilog razvoju Strategije za mlade 2023-2027“, uz podršku UNICEF-a i Ministarstva sporta i mladih, str. 14.

⁴ Ibid.

uključivanjem mladih u sve pore društvenog života. Ti problemi su vidljivi kako među samom mladom populacijom, tako i u samim zajednicama. Stoga je potrebno kreiranje kontinuirane kampanje podizanja svijesti o značaju intenzivnijeg uključivanja mladih i shvatanju značaja, vrijednosti i potencijala mladih za zajednicu.⁵

Priručnik za upravljanje radom volontera Asocijacije za demokratski prosperitet – Zid, volonterski servis definiše kao spontani servis, zasnovan na slobodnoj volji koji podrazumijeva organizovanu aktivnost u određenom vremenskom periodu zasnovanu na sporazumu koji svim uključenim stranama pruža okvir pravila i postupaka koji definišu dužnosti i prava uključenih partnera. Volonterski servis podrazumijeva formalnije određivanje ciljeva i sredstava te ga zato uglavnom realizuju specijalizovane organizacije kojima se ljudi mogu priključiti kako bi ispunili svoje lične želje za volontizmom. Zavisno od svog fokusa, organizacije volonterskog servisa mogu da rade sa nespecijalizovanim volonterima ili profesionalnim volonterima. (...) Volontizam se u svijetu ne poistovjećuje sa besplatnim, amaterskim ili humanitarnim radom, nego podrazumijeva podršku ideji održivog razvoja lokalnih zajednica, korištenja lokalnih resursa i razvoju ideje solidarnosti.⁶

Navedeni *Priručnik* takođe navodi da su posebno prepoznati servisi koje nude „ženske“ organizacije, SOS telefoni otvoreni za građane/ke za različita pitanja (za žrtve nasilja, tinejdžere), servisi za mlade (socijalne kategorije, pitanje mobilnosti, slobodno vrijeme), pitanja ranjivih kategorija, osoba s invaliditetom itd. U ovim servisima organizovano učestvuje veliki broj volontera, ali njihovo angažovanje je ograničeno kapacitetima i radom ovih servisa koji imaju dinamične aktivnosti samo ako obezbijede finansijsku podršku za projekte.⁷ Ono što ovaj *Priručnik* takođe navodi je da pristup volonterima i rad sa njima nije na nivou koji je potreban, tako da to stvara nerazumijevanje i konfuziju kod onih koji bi potencijalno volontirali. Ovoj konfuziji doprinosi i činjenica da pojam volontizma nije dovoljno poznat, tj. jasan javnosti, da se ne prepoznaje razlika između volontizma i drugih oblika neplaćenog rada, te je i logično da se ne prepoznaju koristi od volontiranja za pojedinca. Međutim, i pored prisutnih problema i dalje postoji trend koji govori da mnogo više ima osoba zainteresovanih za volontiranje, nego organizacija spremnih da ih uključe u svoj rad. Druge organizacije vide volonterski servis kao sjajnu priliku za poboljšanje kvaliteta rada same organizacije, povećanje kapaciteta, priliv novih znanja, vještina.⁸

Motivacija za volontizmom ništa manje nije prisutna kod pripadnika starije generacije. Oni imaju iskustva u radu za društvene ciljeve, iskustvo poštovanja zajedničke imovine i cijene doprinos zajednici. Učestvovali su u radnim akcijama i djelovali u društvenim organizacijama. Stariji kroz volontiranje imaju potrebu da budu aktivni, da zadovolje svoje socijalne afinitete, prošire svoja znanja i kontakte i doprinesu dobrobiti zajednice. Da bi se stariji građani volonterski angažovali potrebno je da budu informisani o konkretnim mogućnostima za volonterske akcije. Promocija volontizma među starijim građanima može biti zadatak za lokalnih zajednica, nevladinih organizacija, medija, udruženja penzionera, itd.

⁵ Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu 2 ReLOaD2 (2022) *Istraživanje i procjena lokalnih politika koje se odnose na mlade i potrebe mladih u 15 lokalnih samouprava* UNDP, str. 237.

⁶ Gligorović A. (2010) *Volonterski rad - Priručnik za upravljanje radom volontera*, Asocijacija za demokratski prosperitet ZID, Podgorica, 2010, str. 13.

⁷ Ibid, str. 27.

⁸ Ibid, str. 37.

Mladim ljudima nedostaju prilike za pristup volonterskim iskustvima odgovarajućeg kvaliteta. Velikim dijelom razlog toga je u nedovoljnom finansiranju volonterskih organizacija ili nedovoljnom prepoznavanju njihovog doprinosa. Dokazi koji podupiru stvaranje politika prema volontiranju trebali bi biti poboljšani tako da se doprinos volontiranja ekonomiji i društvenoj koheziji može izmjeriti i bolje razumjeti.⁹

Preporuka Vijeća Europske Unije od 5. aprila 2022. godine o mobilnosti mladih volontera u Evropskoj uniji ističe da ishodi učenja stečeni tokom volontiranja volonterima pomažu im u pronalaženju zaposlenje. Postoje nacionalni okviri i okviri EU-a (tj. Youthpass i Europass) kojima se podupiru utvrđivanje, dokumentovanje i vrednovanje ishoda učenja u okviru aktivnosti volontiranja. Vijeće je u Preporuci od 20. decembra 2012. o vrednovanju neformalnog i informalnog učenja pozvalo poslodavce, mlade i organizacije civilnog društva da promovišu i olakšaju utvrđivanje i dokumentovanje ishoda učenja stečenih na radu ili u aktivnostima volontiranja. U evaluaciji Preporuke Vijeća iz 2012. utvrđena su područja u kojima je potrebno dodatno djelovanje kako bi se postigli ciljevi iz te preporuke i kako bi se ljudima omogućio pristup brojnim i boljim prilikama za vrednovanje, čime bi im se omogućio pristup daljnjem učenju i primjena vještina u evropskom društvu i na tržištu rada. U Odluci o Europassu od 18. aprila 2018. volonteri su definirani kao jedna od ciljnih grupa.¹⁰

Izveštaj o stanju volonterstva u Hrvatskoj pokazao je da promocija ima itekako važnu i ključnu ulogu u podizanju svijesti građana o volonterizmu, privlačenju novih volontera te prepoznavanju dobrobiti volonterstva i volonterskog doprinosa zajednici. Povećanje vidljivosti volonterizma direktno utiče na njegovu percepciju u društvu i podstiče građane na aktivno sudjelovanje.¹¹

Mladi u Evropi sve su povezaniji. Veze, odnosi i razmijenjena iskustava ključna su korist u vidu solidarnosti i budućeg razvoja Europske unije. Ta se povezanost najbolje podstiče različitim oblicima mobilnosti. Stoga svim mladim ljudima trebaju biti dostupne prilike za razmjenu iskustava, saradnju, te kulturno i građansko djelovanje u evropskom kontekstu. Time im se omogućava da razviju i ojačaju lične, socijalne i građanske kompetencije, razviju kritičko razmišljanje i kreativnost, poboljšaju zapošljivost i postanu aktivni evropski građani. Razmijenjene i projekti u vezi s mladima u okviru programa Erasmus+, programa Europske snage solidarnosti i programa kojima se oni nastavljaju izvoriti su međukulturnog učenja i osnaživanja, posebno za mlade s manje mogućnosti. Saradnjom EU-a i mladih trebalo bi poduprijeti te mogućnosti za mlade.¹²

U Crnoj Gori mladih ljudi, učenici osnovnih i srednjih škola, studenti, ali i zaposleni nisu dovoljno informisani o značaju volonterizma za društvenu zajednicu. Promocija ove teme i razvoj volonteriskih servisa bili bi ključni za jačanje građanskog aktivizma, društvene solidarnosti i mladoj generacijom, predstavlja značajan izazov za buduća djelovanja.

⁹ Civico G (2016) Kako potaknuti volontiranje mladih u Evropi. Europski volonteri centar, str. 2

¹⁰ Preporuke Vijeća Europske unije - Preporuka vijeća od 5. aprila 2022. o mobilnosti mladih volontera u Evropskoj uniji (2022/C 157/01), strana 157/4

¹¹ Kamenko Mayer J, Polimbriović M (2023) Volonterstvo u Hrvatskoj: stanje, trendovi i utjecaj na društvo - Izveštaj o stanju volonterstva u Hrvatskoj. Hrvatski centar za razvoj volonterstva, str. 24

¹² Rezolucija Vijeća Europske unije i predstavnik vlada država članica, koji su se sastali unutar Vijeća, o okviru za evropsku suradnju u području mladih. Strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019–2027 (2018), str. 4

Unaprijeđenju razvoja volontiranja i volonterskih servisa mogu doprinjeti kampanje podizanja svijesti o značaju volontiranja, zatim osnivanje ili unaprijeđenje već postojećih volonterskih centara, razvoj online platformi gdje građani mogu pronaći informacije o mogućnostima za volontiranje, kreiranje baze podataka volontera i organizacija kojima su volonteri neophodni, uključivanje ove teme u obrazovne programe i slično.

Civilno društvo ima važnu ulogu u ovim aktivnostima, kako kroz podizanje svijesti javnosti o ovoj temi, tako i kroz zagovarivanje i doprinos javnim politikama. Takođe, lokalne zajednice imaju značajnu ulogu u promociji volontizma, posebno zato što dobro poznaju potrebe svojih zajednica, te ih tako lakše mogu i ostvariti.

Podaci (analize, studije, statistički izvještaji, itd.) koji pojašnjavaju navedeni problem	Izvor(i) podataka
1. DeFacto Consultancy (2023) <u>Analiza potreba mladih - prilog razvoju Strategije za mlade 2023-2027</u> 2. Gligorović A. (2010) <u>Volonterski rad - Priručnik za upravljanje radom volontera</u> 3. Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu 2 RelOaD2 (2022) <u>Istraživanje i procjena lokalnih politika koje se odnose na mlade i potrebe mladih u 15 lokalnih samouprava</u> 4. <u>Rezolucija Vijeća Europske unije i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali unutar Vijeća, o okviru za europsku suradnju u području mladih: Strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019.–2027 (2018)</u> 5. <u>Preporuke Vijeće Europske unije - Preporuka vijeća od 5. aprila 2022. o mobilnosti mladih volontera u Europskoj uniji (2022/C 157/01)</u>	1. https://www.defacto.me/publikacije/istrazivanje-o-polozaju-mladih/ 2. https://berane.me/wp-content/uploads/2014/12/28.-Volonterski-rad-prirucnik.pdf 3. https://rb.gv/mk2awe 4. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:42018Y1218(01) 5. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022H0411(01)

6. Kamenko Mayer J, Potlimbrzović M (2023) <u>Volonterstvo u Hrvatskoj: stanje, trendovi i utjecaj na društvo - Izvještaj o stanju volonterstva u Hrvatskoj</u> 7. Civico G (2016) <u>Kako potaknuti voloniranje mladih u Europi</u>, Europski volonterski centar 8. Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Nacionalna Strategija održivog razvoja do 2030. godine	6. https://www.docdroid.net/RE6o8dm/izvjestaj-o-stanju-volonterstva-u-hrvatskoj-pdf#page=3 7. https://www.volonterski-centar-ri.org/wp-content/uploads/Kako-potaknuti-voloniranje-mladih-u-Europi-CEV-info-HR.pdf 8. <u>Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine</u>
---	---

2.2. Navedi ključne strateško-planske dokumente odnosno propise koji prepoznaju važnost problema identifikovanih pod tačkom 2.1., kao i specifične mjere/djelove tih dokumenata koji su u vezi sa identifikovanim problemima.

Naziv strateškog/planskog dokumenta/propisa	Naziv poglavlja/ mjere/ aktivnosti
<u>I Nacionalna Strategija održivog razvoja do 2030. godine</u> I Tematska cjelina: Društveni resursi - Podrška vrijednostima, normama i obrascima ponašanja značajnim za održivost društva Strateški cilj 2.1 Stimulirati aktivan odnos ključnih aktera prema održivosti razvoja, predviđa Mjera 2.1.7. Podržati artikulaciju interesa građana kroz djelovanje nevladinih organizacija i neformalnih grupa SDG 16 Podmjera 2.1.7.5 Podsticati građanski aktivizam kroz razvoj i podršku volonterizma i unaprijediti relevantan zakonodavni okvir za volonterizam	II Operativni cilj 2 Jačanje kapaciteta NVO sektora za saradnju sa državom u pripremi javnih politika i pružanju usluga građanima
<u>II Strategija saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022 – 2026 sa Akcionim planom 2024 – 2026.</u>	

III Strategije za mlade 2023 - 2027

Mjera 2.1 - Jačanje kapaciteta i inovativnog potencijala NVO

2.1.4 Pružanje finansijske podrške volonterskim servisima i razvoju inovacija u oblasti volonterstva

III

Operativni cilj 2: Stvaranje uslova da mladi budu aktivni građani i građanke, uključeni u kreiranje i sprovođenje javnih politika

Mjera 2.4 - Unaprijediti uslove za razvoj volonterizma

3. Realizacija programa volontiranja u srednjim školama;

5. Unaprijediti zakonsko rješenje o volontiranju i afirmisati volontiranje među mladima.

2.3. Obrazložiti na koji način nevladine organizacije mogu doprinijeti rješavanju problema identifikovanih pod tačkom 2.1., koje aktivnosti su prihvatiti za postizanje željenog rezultata, kako se planira praćenje i vrednovanje doprinosa rješavanju pomenutih problema. Navesti konkretne mjerljive pokazatelje/indikatora za praćenje doprinosa nevladinih organizacija rješavanju identifikovanih problema i izvore verifikacije učinjenog.

Opis načina doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema	Konkretni mjerljivi pokazatelji doprinosa nevladinih organizacija	Izvor(i) podataka
- Prioritetno aktivirati volontere u realizaciji konkretnih aktivnosti u okviru projekta nevladinih organizacija koji su usmjereni na društveno odgovorne ciljeve.	- najmanje 100 volontera uključeno u volonterskim aktivnostima, - zaključeno najmanje 100 volonterskih ugovora, - najmanje 500 korisnika koristilo volonterske usluge	- Kvartalni i završni izvještaji projekata/programa NVO koji se dostavljaju Ministarstvu rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga o svim aktivnostima u toku realizacija projekata, kao i njihova narativna i finansijska dokumentacija, - Narativna i finansijska dokumentacija, između ostalog, obuhvata: agende, spiskove učesnika, fotografije, publikacije, fajlere, tekstove istraživanja, promotivni materijale, presklipinge, izvještaje sa događaja, račune, fakture, izvode iz
- Poželjno je kao jednu od aktivnosti u okviru projekta organizovati predavanja i/ili info dane o volontiranju u osnovnim i srednjim školama, kao i na fakultetima, s	- održano najmanje 5 predavanja i/ili info dana o volontiranju u osnovnim školama u Crnoj Gori,	

akcentom na značaj volontiranja i njegovim benefitima za volontere i društvo u cjelini. - Poželjno je kao jednu od aktivnosti u okviru projekta organizovati obuke za volontere kako bi se adekvatno upoznali sa svojim pravima i obavezama, ali djelatnostima NVO u kojoj će volontirati. - Poželjno je kao jednu od aktivnosti u okviru projekta izraditi priručnik ili drugi alat koji pomaže volonterima da budu efikasniji i efektivniji u obavljanju volonterskih aktivnosti. - Poželjno je kao jednu od aktivnosti u okviru projekta sprovesti istraživanje o trenutnoj situaciji o volontiranju i volonterima u Crnoj Gori, s preporukama za unapređenje ove teme u praksi, kako bi se dobijeni rezultati koristili u kreiranju strateških dokumenata i određivanju ključnih prioriteta u razvoju volonterizma. - Poželjno je kao jednu od aktivnosti u okviru projekta sprovesti javne kampanje i promotivne aktivnosti o podizanju svijesti o volonterizmu i volontiranju u Crnoj Gori, na način da	- održano najmanje 5 predavanja i/ili info dana o volontiranju u srednjim školama u Crnoj Gori, - održano najmanje 5 predavanja i/ili info dana o volontiranju na fakultetima u Crnoj Gori, - najmanje 500 učenika i studenata informisano o volontiranju. - održano najmanje 5 obuka za volontere, - najmanje 50 volontera prisustvovalo i steklo znanja na obukama. - izrađen najmanje 1 priručnik ili drugi alat za volontere. - sprovedeno najmanje 1 istraživanje. - realizovano najmanje 3 kampanje podizanja svijesti o volonterizmu i volontiranju u Crnoj Gori.	- banke, uplatnice, IOPPD obrasce, kopije ugovora, itd. - Neposredna komunikacija s predstavnicima nevladinih organizacija radi boljeg uvida u njihov rad na projektu/programu i radi njihovog kvalitetnijeg izvoštavanja, - Terenski monitoring kod nevladinih organizacija koje realizuju projekte/programme u oblasti razvojj civilnog društva i volonterizma, u nadležnosti Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, - Prisustvo predstavnika Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga različitim javnim događajima i radionicama koji spadaju u projektne aktivnosti nosilaca projekata, - Medijske i druge promocije projektnih aktivnosti. Sve aktivnosti koje podrazumijevaju monitoring služe kao baza za buduće definisanje prioritnog problema i željenog stanja, kako bi se podržali i finansirali projekti nevladinih organizacija koje imaju kapacitete da se bave ovom oblašću.
---	---	--

volonteri budu uključeni u kampanji. Kampanja može da uključiti i saradnju sa uticajnim pojedincima i grupama kako bi se proširila svijest o značaju volonterizma.

Nevladine organizacije mogu povezivati volontere sa zajednicama, institucijama i organizacijama kojima je potrebna pomoć, stvarajući mrežu volontera kako bi sami volonteri mogli razmjenjivati određena iskustva.

Nevladine organizacije mogu biti važan partner Ministarstvu rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga i jedinicama lokalne samouprave u prepoznavanju i iskorišćavanju prilika za razvoj volonterizma i razvoj volonterskih servisa. One mogu igrati važnu ulogu u rješavanju problema u vezi s volonterizmom u Crnoj Gori jer imaju kapacitet da iniciraju promjene, angažuju volontere i izgrade održive volonterske platforme.

1. OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA

3.1. Navesti ključne strateške ciljeve iz sektorske nadležnosti čijem će ostvarenju u 2026. godini doprinijeti projekti i programi nevladinih organizacija.

Strateški cilj(evi) čijem ostvarenju će doprinijeti javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija u 2026. godini

Način na koji će javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija doprinijeti ostvarenju strateških ciljeva (ukratko opisati)

Ključni strateški cilj je: Osigurati dugoročno, pouzdano, i kvalitetno partnerstvo između države i nevladinih organizacija.¹³ Operativni cilj 2 - Jačanje kapaciteta NVO sektora za saradnju sa državom u pripremi javnih politika i pružanju usluga građanima.	Civilni sektor će doprinjeti promociji volonterizma, uspostavljanju volonterskih servisa i aktiviranju volontera, s ciljem njihove veće uključenosti u ostvarivanju društveno odgovornih aktivnosti, razvoju građanske svijesti o značaju volontiranja, ali i radi sticanja znanja i vještina koje će doprinjeti njihovoj većoj zapošljivosti.
---	---

2. JAVNI KONKURSI ZA FINANSIRANJE PROJEKATA I PROGRAMA NVO - DOPRINOS OSTVARENJU STRATEŠKIH CILJEVA IZ SEKTORSKE NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA

4.1. Navešti javne konkurse koji se predlažu za objavljivanje u 2026. godini u cilju doprinosa ostvarenju strateških ciljeva iz sektorske nadležnosti tačke 3.1.), uz prijedlog potrebnih iznosa. Ukoliko postoji mogućnost preklapanja s javnim konkursima iz nacionalnih, sredstava EU ili drugih vanjskih fondova iz nadležnosti neke druge institucije, navesti s kojim organom je potrebno koordinirati oblasti finansiranja.

Naziv javnog konkursa	Iznos	Drugi donatori s kojima je potrebno koordinirati oblasti finansiranja
"Volontiranjem do društvenih promjena"	200.000 eura	

4.2. Navešti ko su predviđeni glavni korisnici projekata i programa koji će se finansirati putem javnog konkursa. Ukratko navesti glavna obilježja svake grupe korisnika, njihov broj i njihove potrebe na koje projekti i programi treba da odgovore u 2026. godini.

Opis glavnih grupa korisnika, njihov broj i potrebe
Korisnici ovog projekta su: • Direktne ciljne grupe su: volonteri (100) i korisnici volonterskih aktivnosti (500), iz sve tri crnogorske regije.

¹³ Strategija saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022 – 2026 sa Akcionim planom 2024 – 2026. str. 40

- **Indirektne ciljne grupe su:** organi državne uprave, lokalne samouprave, ustanove iz oblasti socijalne i dječje zaštite, zdravstvene zaštite, kulture, sporta, vjerska zajednica, domaće i međunarodne nevladine organizacije registrovane u Crnoj Gori, kao i druga domaća i strana pravna lica čiji cilj nije sticanje ili povećanje dobiti, mediji i društvo u cjelini, iz sve tri crnogorske regije.

Volonteri su domaća i strana fizička lica koja dobrovoljno obavljaju volonterske usluge. Volonteri doniraju svoje vrijeme, vještine, znanje i energiju da bi podržali organizacije, projekte ili ljude, a često su motivisani željom za društvenom odgovornošću, učenjem novih vještina, kao i željom da se napravi pozitivan uticaj u zajednici. Volonterizam mladima omogućava sticanje korisnog iskustva, vještina i kompetencija za lični, obrazovni, društveni, kulturni, građanski i profesionalni razvoj, čime se poboljšava njihova zapošljivost i podstiče aktivno građanstvo.

U Crnoj Gori ne postoji baza za registraciju volontera, te tako ne postoje precizni podaci o tome koliko je volontera aktivno u Crnoj Gori. Takvi podaci se mogu poronaci jedino kod nevladinih organizacija koje se bave volonterskim aktivnostima i koje angažuju volontere i koje vrše evidenciju volontera u svojim bazama. Projektima nevladinih organizacija koje bi se finansirale u 2026. godini je planirano da uključe najmanje 100 volontera.

Volonteri u Crnoj Gori imaju ograničene mogućnosti za volontriranje zbog nedovoljno razvijenih volonterskih servisa. Pored toga, nedovoljno je razvijen sistem za jačanje volonterskih vrijednosti poput empatije, solidarnosti, društvene odgovornosti, saradnje i brige za opšte dobro. Trenutna nacionalna legislativa nedovoljno utiče na afirmaciju volonterizma među populacijom, a naročito zbog nedovoljne društvene priznatosti volonterskih aktivnosti. Aktuelna legislativa u ovoj oblasti ne predviđa olakšice ili subvencije za organizacije koje angažuju volontere, niti prepoznaje benefite za same volontere (npr. bodovanje volonterskog iskustva prilikom upisa na fakultet). Pored navedenog, ne radi se dovoljno na promociji volonterizma i motivaciji ljudi, a naročito mladih, za uključivanje u volonterske aktivnosti. Volonterima trebaju organizovani volonterski angažmani, koji podrazumijevaju i adekvatne obuke i druge olakšice, koje će im pored ličnog zadovoljstva zbog društveno odgovornog ponašanja omogućiti i druge vidove priznanja.

Korisnici volonterskih aktivnosti mogu biti fizička i pravna lica, zavisno od tipa volonterske aktivnosti. Uopšteno, korisnici volonterskih usluga mogu biti:

- **Osobe u stanju socijalnih potreba** – stariji, osobe s invaliditetom, deca bez roditeljskog staranja, beskućnici, siromašni i drugi ljudi kojima je potrebna pomoć u svakodnevnim životnim situacijama i sl.
- **Organizacije civilnog društva i nevladine organizacije** – ove organizacije često koriste volontere za različite projekte koji podržavaju zajednicu, bilo da je reč o humanitarnim, ekološkim, kulturnim ili obrazovnim inicijativama i sl.
- **Zdravstvene ustanove i pacijenti** – volonteri mogu pomagati u bolnicama, domovima zdravlja i drugim institucijama, pružajući podršku pacijentima ili olakšavajući rad medicinskog osoblja i sl.
- **Lokalne zajednice** – volonteri mogu pomoći u poboljšanju životnog okruženja u svojim zajednicama, kroz projekte kao što su čišćenje, održavanje parka, organizovanje događanja i sl.

Informacije o broju korisnika volonterskih usluga takođe ne postoje na nacionalnom nivou, već se one mogu pronaći kod organizatora volonterskih aktivnosti. Projektima nevladinih organizacija koje bi se finansirale u 2026. godini je planirano da koristi od volonterskih aktivnosti dobije najmanje 500 osoba.

4.3. Navedi očekivani ukupni broj ugovorenih projekata, odnosno ugovora koji se planira zaključiti s nevladinim organizacijama na osnovu javnog konkursa.

Očekivani broj projekata koji se planira finansirati/broj ugovora koje se planira zaključiti s NVO	
Naziv javnog konkursa: "Volontiranjem do društvenih promjena"	Broj planiranih projekata koji se planira finansirati: 11

4.4. Navedi najviši i najniži iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu pojedinačnog javnog konkursa navedenog u tački 4.1.

Naziv javnog konkursa:	
Najniži iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: 14.000 eura	Najviši iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: 20.000 eura

NAPOMENA: stavom 4 člana 32ž Zakona o NVO, definisano je: *"Ukupan iznos sredstava koja se na osnovu javnog konkursa mogu dodijeliti nevladinoj organizaciji za finansiranje projekta, odnosno programa, ne može preći 20% od ukupno opredjeljenih sredstava koja se raspodjeljuju na osnovu tog konkursa."*

3. KONSULTACIJE SA ZAINTERESOVANIM NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

5.1. Navedi na koji način je u skladu sa važećim propisima obavljen proces konsultovanja NVO u procesu pripreme sektorske analize.

Metoda konsultacija (npr. web, email, konsultativni sastanak, itd.)	Datumi sprovedenih konsultacija	Naziv NVO koje su učestvovalе u konsultacijama

6.1. Navesti broj ili žbžbenika/ica i adresu:

... , ... in ... (naziv projekta/programa):

Naziv javnog konkursa		
	Broj službenika/ica zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija	Imena službenika/ica zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija
"Volontiranjem do društvenih promjena"	3	Mersila Hasanbegović Milica Mardokić Sekulović Biljana Vučetić

Ovjera ministarke:

Naida Nišić

Ime i prezime

Potpis

Wic
pda